

Заклад вищої освіти
«Відкритий міжнародний університет розвитку людини
«Україна»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Президент Університету «Україна»

Петро ТАЛАНЧУК

січня 2025 року

ІНСТРУКЦІЯ
з охорони праці № _____
для електромонтера під час робіт
в електроустановках до і понад 1000 В

1. Загальні положення

1.1. Інструкція з охорони праці для електромонтера під час робіт в електроустановках до і понад 1000 В встановлює вимоги безпеки під час виконання ними посадових обов'язків

1.2. Інструкція з охорони праці для електромонтера під час робіт в електроустановках до і понад 1000 В розроблена на основі Закону України «Про охорону праці» від 14.10.1992 № 2694-ХІІ, Правил безпечної експлуатації електроустановок споживачів, затверджених наказом Мінсоцполітики, Держпраці від 09.01.1998 № 4 (ПБЕЕС), Правил технічної експлуатації електроустановок споживачів, затверджених наказом Міненерговугілля від 25.07.2006 № 258 (ПТЕЕС), іншого законодавства України про охорону праці та з урахуванням вимог галузевих нормативно-правових актів.

1.3. Працівники, які порушили вимоги цієї інструкції, несуть персональну відповідальність в установленому законодавством порядку.

1.4. Електромонтер під час робіт в електроустановках до і понад 1000 В повідомляє безпосереднього керівника про всі ситуації, що можуть загрожувати життю і здоров'ю людей, про кожний нещасний випадок, який

стався на виробництві в його присутності, про погіршення стану свого здоров'я, зокрема про ознаки захворювання (отруєння).

1.5. Небезпечні й шкідливі фактори виробництва для працівника:

- підвищені зорові навантаження;
- вплив електромагнітного поля;
- ураження електричним струмом;
- механічні види небезпек;
- удари, порізи, здавлювання тощо.

1.6. Електромонтер зобов'язаний дотримуватися правил внутрішнього трудового розпорядку, режиму праці та відпочинку й виконувати вимоги інструкції з охорони праці.

1.7. Якщо працівник порушив / не виконує вимоги нормативно-правових актів з охорони праці, його притягають до дисциплінарної, матеріальної і кримінальної відповідальності в порядку, встановленому законодавством.

1.8. Під час роботи працівник проходить інструктажі:

- вступні з охорони праці та пожежної безпеки;
- первинні на робочому місці;
- повторні з охорони праці — двічі на рік, з пожежної безпеки — щорічно.

1.9. На роботу приймають осіб не молодше 18 років, які пройшли підготовку та перевірку знань з охорони праці, медичний огляд, знають вимоги ПБЕЕС, відповідних інструкцій з охорони праці, відповідних інструкцій виробників з монтажу та експлуатації обладнання, мають групу з електробезпеки не нижче ніж IV.

1.10. Працівники, що обслуговують електроустановки, зобов'язані знати ПБЕЕС відповідно до займаної посади чи роботи, яку вони виконують, і мати відповідну групу з електробезпеки згідно з такими вимогами:

- щоб одержати групи II—III, працівники мають:
  - чітко усвідомлювати небезпеку, пов'язану з роботою в електроустановках;
  - знати та вміти застосувати на практиці правила безпеки в обсязі, потрібному для роботи, яку виконують;
  - знати будову та улаштування електроустановок;
  - вміти надавати першу допомогу потерпілим у разі нещасних випадків, зокрема застосовувати способи штучного дихання і зовнішнього масажу серця;
- щоб одержати групи IV—V, додатково необхідно знати компонування електроустановок і вміти організувати безпечне проведення робіт, вміти

навчити працівників інших груп Правилам безпеки й наданню першої допомоги потерпілим від електричного струму;

ЩОБ ОДЕРЖАТИ групу V, необхідно також розуміти, чим викликані вимоги пунктів ПБЕЕС.

1.11. Працівник повинен:

- виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку;
- пам'ятати про особисту відповідальність за виконання правил охорони праці;
- вміти надавати першу медичну допомогу потерпілим при нещасних випадках;
- не з'являтися на роботі в стані алкогольного або наркотичного сп'яніння;
- вміти користуватися засобами індивідуального та колективного захисту, первинними засобами пожежогасіння;
- користуватися спецодягом та іншими засобами індивідуального захисту (ЗІЗ) за їх призначенням;
- дотримуватися зобов'язань з охорони праці, передбачених колективним договором (угодою, трудовим договором);
- не допускати на своє робоче місце сторонніх осіб;
- не виконувати роботи, не передбачені змінним завданням;
- не знаходитися на робочому місці в позаробочий час без відповідного дозволу безпосереднього керівника;
- проходити у встановленому порядку попередні та періодичні медичні огляди.

1.12. Працівнику заборонено:

- самостійно виконувати будь-який ремонт обладнання і механізмів;
- застосовувати саморобні пристрої і прилади;
- загороджувати вентиляційні отвори;
- дозволяти використовувати та/або працювати на обладнанні, що технічно несправне й не відповідає вимогам нормативно-технічних документів та інструкцій;
- відступати від вимог ПБЕЕС, ПТЕЕС, вимог інструкцій під час ремонту та обслуговування електроустановок.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Залишити в гардеробі вуличний одяг, особисті речі.

2.2. Перевірити та одягти ЗІЗ (спецодяг, спецвзуття тощо). Спецодяг повинен бути добре підігнаний і застібнутий, оскільки поли, рукава можуть бути захоплені рухомими частинами механізмів, машин. На голові має бути головний убір.

2.3. У випадку змінної роботи з'явитися на робоче місце завчасно, щоб прийняти зміну.

2.4. Оглянути разом зі змінником робоче місце, переконатися у справній роботі систем вентиляції, належному рівні освітлення, відсутності порушень у роботі електротехнічного устаткування, яке підлягає обслуговуванню, наявності і справності засобів пожежогасіння, засобів колективного захисту, наявності необхідного для роботи інструменту. Одержати необхідну інформацію, зокрема про порушення, які були виявлені, і заходи щодо їх усунення. Перевірити справність інструменту, зокрема електро- і пневмоінструменту, пристосувань, які будуть використовуватися в процесі роботи.

2.5. Якщо під час роботи використовують вантажопідіймальні механізми (таль, електротельфер тощо), перевірити їхню справність згідно з вимогами інструкцій з охорони праці, що регламентують безпечне виконання робіт із застосуванням цих механізмів.

2.6. Перед виконанням робіт із підвищеною небезпекою, які проводять за розпорядженням або нарядом-допуском, переконатися в належному оформленні документації, пройти цільовий інструктаж і виконувати заходи, передбачені нарядом-допуском, розпорядженням, вимогами ПБЕЕС, відповідними інструкціями, які регламентують безпечне виконання робіт, діючи згідно з вказівками відповідального за безпеку робіт.

2.7. Видалити із зони проведення робіт сторонніх осіб, звільнити робоче місце від зайвих предметів і матеріалів, обгородити робочу зону та встановити знаки безпеки.

2.8. Про всі виявлені порушення проінформувати безпосереднього керівника. Не приступати до роботи (у випадку змінної роботи — не приймати зміну), якщо порушення унеможливають безпечне виконання поставлених завдань, доки ці порушення не будуть усунуті.

3. Вимоги безпеки під час роботи

3.1. Працівник має виконувати тільки ту роботу, з якої пройшов навчання, інструктаж з охорони праці.

3.2. Не передоручати свою роботу стороннім особам.

3.3. Під час виконання роботи працівник повинен мати із собою посвідчення про перевірку знань (за відсутності посвідчення або за наявності посвідчення з простроченими термінами перевірки знань електромонтера до роботи не допускають).

3.4. Працівник повинен утримувати в чистоті та порядку своє робоче місце, не захаращувати його сторонніми предметами, не допускати на робоче місце сторонніх осіб. Перед зняттям електрообладнання для ремонту

необхідно зняти напругу в мережі не менше ніж у двох місцях, видалити запобіжники. Приступати до зняття електрообладнання, переконавшись у відсутності напруги та вивісивши при цьому на рубильник або ключ управління плакат «Не вмикати — працюють люди».

3.5. Розбирати й збирати електрообладнання на верстатах, стелажах, підставках, спеціальних робочих столах або стендах, що забезпечують їх стійке положення.

Під час роботи в електроустановках без зняття напруги на струмовідних частинах або поблизу від них дотримуватися таких вимог:

- обгородити розташовані поблизу робочого місця інші струмовідні частини, що перебувають під напругою і до яких можливий дотик;
- працювати в діелектричному взутті або стоячи на діелектричному килимі;
- застосовувати інструмент з ізолювальними рукоятками, а за його відсутності користуватися діелектричними рукавичками;
- тримати ізолювальні частини засобів захисту за рукоятки до обмежувального кільця;
- користуватися тільки сухими й чистими ізолювальними частинами засобів захисту з непошкодженим лаковим покриттям;
- не торкатися ізоляторів електроустановки, що перебуває під напругою, без застосування електрозахисних засобів;
- не працювати у зігнутому стані, якщо в разі випрямлення відстань до струмовідних частин буде меншою, ніж встановлена за нормами;
- не застосовувати металеві драбини, не працювати, стоячи на ящиках або інших сторонніх предметах;
- під час наближення грози припинити всі роботи на повітряних лініях електропередавання, повітряних лініях зв'язку, відкритому та закритому розподільчому устаткуванні, на вводах і комунікаційній апаратурі безпосередньо з'єднаних з повітряними лініями;
- під час снігопаду, дощу, туману не виконувати роботи, які вимагають застосування захисних ізолювальних засобів;
- встановлювати й знімати запобіжники за знятої напруги;
- вмикати й вмикати роз'єднувачі та вимикачі напругою понад 1000 В із ручним приводом в діелектричних рукавичках.

3.6. Виконувати роботи на електродвигунах насосів, димососів, вентиляторів тільки за зачинених і замкнутих на засувки та шибери механізмах (у випадку, якщо можливі обертання роторів електродвигунів від з'єднаних з ними механізмів). Вживати заходів щодо гальмування роторів електродвигунів.

3.7. Не знімати огороження частин електродвигунів, що обертаються, під час роботи електродвигуна.

3.8. Вимикати й вмикати електродвигуни напругою понад 1000 В пусковою апаратурою з ручним керуванням, стоячи на ізолювальному килимі, із застосуванням діелектричних рукавичок.

3.9. Під час робіт у колах вимірювальних приладів і пристроїв релейного захисту всі вторинні обмотки вимірювальних трансформаторів струму й напруги необхідно постійно заземлювати.

3.10. Під час робіт у вибухонебезпечних зонах заборонено:

- ремонтувати електрообладнання і мережі, що перебувають під напругою;
- експлуатувати електрообладнання в разі несправності захисних заземлень або контактних з'єднань, пошкодження ізоляційних деталей, блокувань кришок апаратів із видом вибухозахисту «заповнення або продувка оболонки», а також за відсутності кріпильних елементів у випадку витікання мастила з оболонки тощо;
- вмикати електроустановку, яка автоматично вимкнулася, не з'ясувавши причини її вимкнення;
- навантажувати вибухозахищене електрообладнання вище за регламентовані норми;
- змінювати у вибухозахищених світильниках електричні лампи, що вийшли з ладу, іншими видами ламп;
- експлуатувати кабелі із зовнішніми пошкодженнями оболонки й сталевих труб електропроводки.

3.11. Під час заміни плавких запобіжників під напругою вимкнути навантаження, надіти захисні окуляри та діелектричні рукавички. Стоячи на діелектричному килимі, пасатичами або спеціальним знімачем зняти запобіжники.

Не застосовувати некалібровані плавкі вставки. Вставка повинна відповідати типу запобіжника.

3.12. Перед випробуванням електроустаткування після ремонту надійно закріпити його, заземлити, а частини, які рухаються та обертаються, закрити огорожею.

3.13. Перед пуском тимчасово вимкненого електроустаткування оглянути його й переконатися в готовності до прийняття напруги, попередити працюючий персонал про вмикання.

3.14. У разі нещасних випадків або раптових захворювань, несправностей устаткування, інструменту та інших небезпечних факторів, що створюють загрозу життю і здоров'ю працівників, припинити роботу та повідомити про це безпосереднього керівника.

До прибуття комісії з розслідування на місці події необхідно зберігати обстановку та устаткування в такому стані, у якому вони були на момент події, якщо це не загрожує життю та здоров'ю інших працівників і не призведе до більш тяжких наслідків. Ужити заходів, щоб запобігти подібним випадкам у ситуації, що склалася.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

- 4.1. Прибрати робоче місце.
- 4.2. Повідомити керівнику робіт безпосередньо або з використанням встановлених засобів зв'язку про всі недоліки, виявлені під час роботи, що впливають на безпеку праці.
- 4.3. Зняти спецодяг і взуття. Прибрати їх і інші ЗІЗ у встановлене для зберігання місце або місце збору для чищення та прання.
- 4.4. У випадку змінної роботи підготуватися до здачі зміни, не залишаючи робоче місце до прибуття змінника.
Здати зміну у встановленому на підприємстві порядку, надати зміннику всю необхідну для подальшої роботи інформацію.
- 4.5. Вимити руки та обличчя водою з милом. По змозі прийняти душ.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

- 5.1. Аварійні ситуації під час роботи, які можуть призвести до аварії і нещасних випадків:
  - ураження електричним струмом — якщо працівники не дотримуються вимог електробезпеки та не застосовують необхідні засоби захисту;
  - ушкодження м'яких тканин тіла, отруєння, опіки та інші травми — якщо працівники застосовують неправильні прийоми роботи з інструментом, працюють на несправному обладнанні, порушують технологічні вимоги, не застосовують необхідні ЗІЗ;
  - загоряння або пожежа — якщо порушені вимоги пожежної безпеки.
- 5.2. У разі будь-якої аварійної ситуації:
  - припинити роботи;
  - повідомити про те, що сталося, керівнику робіт (безпосередньо або використовуючи передбачені засоби зв'язку);
  - вжити заходів, щоб зберегти обстановку (якщо це не призведе до розвитку аварійної ситуації і не створить загрози здоров'ю та життю людей) до прибуття посадових осіб.
- 5.3. У разі ураження кого-небудь електричним струмом або загоряння в електроустановці відключити електроенергію, звільнити потерпілого від дії електричного струму, дотримуючись обережності.
- 5.4. У разі нещасного випадку на виробництві по змозі звільнити потерпілого від дії небезпечного фактора, надати йому першу допомогу. За необхідності викликати швидку допомогу за телефоном 103 або доправити потерпілого до найближчої лікувальної установи.

5.5. У разі пожежі подати встановлений сигнал, оповістити пожежну службу за телефоном 101 або доручити зробити це іншому працівнику. Евакуювати людей з небезпечної зони. Вжити заходів щодо ліквідації або локалізації вогнища пожежі (загоряння), застосовуючи наявні засоби пожежогасіння і дотримуючись особистої обережності.

5.6. Продовжувати роботу тільки з дозволу безпосереднього керівника.

Начальник
відділу експлуатації
університетського комплексу

Андрій ЦВЕТАНСЬКИЙ

Погоджено:

Проректор
з господарсько-комерційної
діяльності

Володимир ТКАЧ

Начальник центру внутрішнього аудиту

Наталія ЛОПОНОСОВА

Начальник юридичного відділу

Віктор ШАМРАЙ